

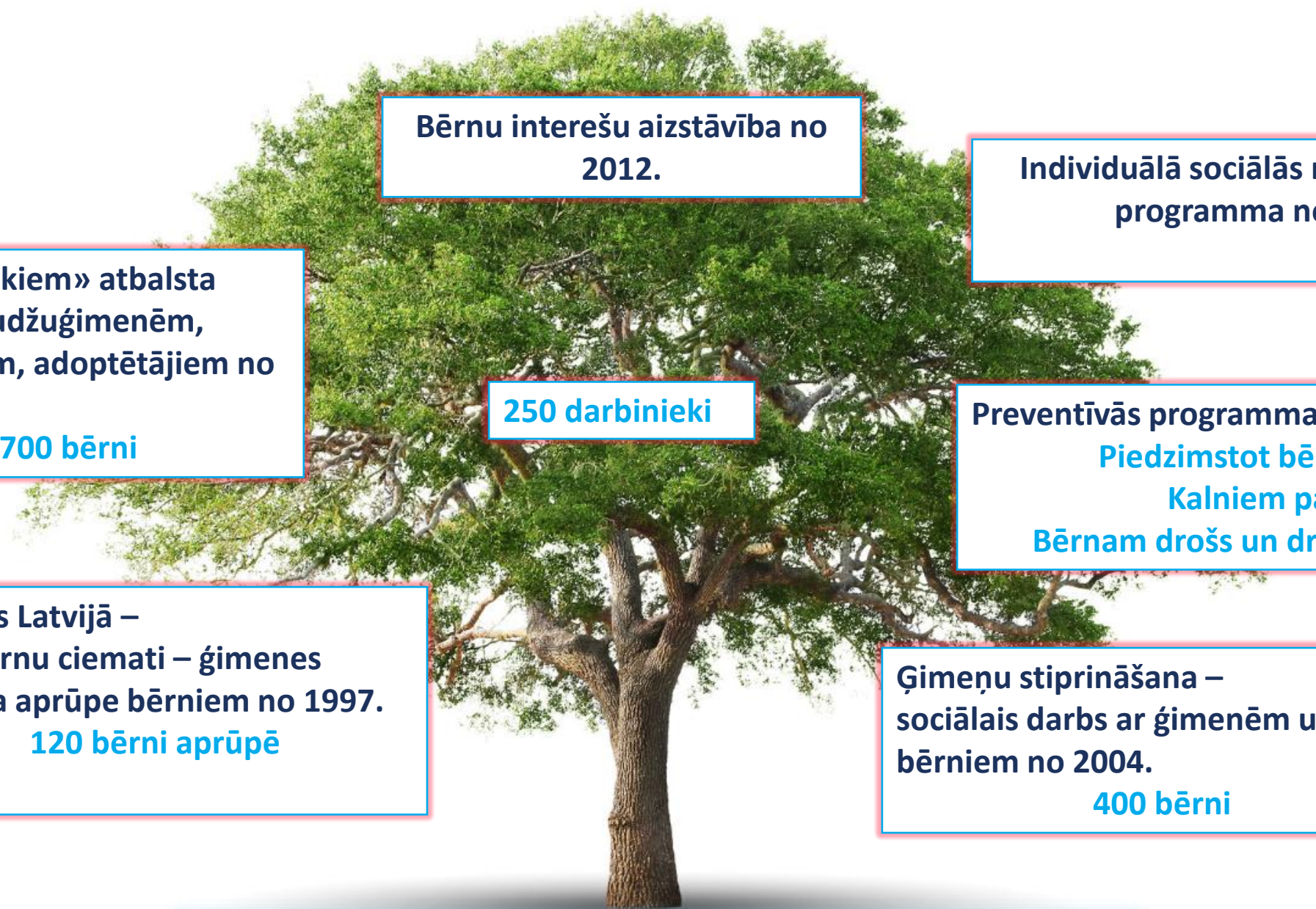

Meklējot atbildes uz ārpusģimenes aprūpes izaicinājumiem

Ilze Paleja
Agnese Igaune
Dace Dzedone

SOS BĒRNU
CIEMATĪ

**Bērnu interešu aizstāvība no
2012.**

**Individuālā sociālās rehabilitācijas
programma no 2023.**

**«AIRI vecākiem» atbalsta
centrs – audžuģimenēm,
aizbildņiem, adoptētājiem no
2018.**

700 bērni

250 darbinieki

**Preventīvās programmas no 2015.
Piedzimstot bērniņam
Kalniem pāri
Bērnam drošs un draudzīgs b/d**

**Sākums Latvijā –
SOS Bērnu ciemati – ģimenes
modeļa aprūpe bērniem no 1997.
120 bērni aprūpē**

**Ģimeņu stiprināšana –
sociālais darbs ar ģimenēm un
bērniem no 2004.
400 bērni**

**Mūsu saknes –
Starptautiskā SOS Bērnu Ciematu Federācija no 1949.**

28 gadu pieredze
ārpusģimenes
aprūpē

SOS Bērnu ciemati

- 2 SOS ciemati – Īslīce (1997) un Valmiera (2007)
- 17 SOS ģimenes
- 90 bērni SOS ģimenēs
- vidēji 5 bērni ģimenē
- vidēji 5 gadi aprūpē
- SOS mamma kā primārā piesaistes persona, SOS aukle un citi speciālisti kā atbalsta personas
- aprūpējam bērnus no 17 pašvaldībām

Integrētās SOS ģimenes

- 5 ģimenes – 2 Iecavā, Valmierā, Valkā un Bauskā
- dzīvo dzīvokļos vai privātmājās ārpus ciematiem
- aprūpē 23 bērnus un jauniešus
- sadarbībā ar Valkas un Bauskas pašvaldībām

Jauniešu aprūpe

15-18

- pieaugšana SOS ģimenēs
- 2 SOS Jauniešu mājas - Jelgavā (11) no rudens arī Rīgā (8)

18+

- Jauniešu mājas ciematos - Valmierā un Īslīcē
- daļēji patstāvīgās dzīves programma

Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centrs “AIRI vecākiem”

- 5 Latvijas vietās kopš 2018. gada – Rīga, Valmiera, Gulbene, Bauska, Kuldīga
- uzņemamo ģimeņu piesaiste, izglītošana un atbalsts
- AIRI Vecākiem mācību programma

“AIRI vecākiem” centrs

- **489 ģimenes**
 - 145 audžuģimenes
 - 255 aizbildņi
 - 89 adoptētāji
- **726 bērni**
- mācību un atbalsta grupas
- psihosociālais atbalsts ģimenēm
- 60/40 valsts finansējums/ SOS finansējums

Individuāls rehabilitācijas pakalpojums pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem

Sadarbībā ar Rīgas valstspilsētas pašvaldību,
Valsts probācijas dienestu un Jūrmalas valstspilsētu

Mērķa grupa:

- bērni vecumā no 13 - 16 gadiem,
- ir uzvedības (atkarību izraisošu vielu lietošana, likumpārkāpumi, skolas neapmeklēšana utt.) un socializēšanās grūtības (gan intensitātes, gan apjomā ziņā dziļākas nekā bērniem, kuri saņem pakalpojumu bērnu aprūpes iestādē);
- nav piemērots pakalpojums grupā;
- līdz šim sniegtie pakalpojumi nav bijuši efektīvi (“ceļotāju karjera”- ilgi un bez perspektīvas ceļojuši starp ģimeni, dažādiem aprūpes pakalpojumiem, psihiatriju, ielu);
- pakalpojuma ilgums – 2 gadi.

Pamatprincipi

- bērna nošķiršana no ierastās vides,
- individuāla pieeja,
- bērns kopā ar audzinātāju dzīvo vienā mājoklī,
- pastāvīgs un koordinēts 24/7 atbalsts audzinātājam,
- elastīgs un bērna mainīgajās vajadzībās balstīts rehabilitācijas process,
- individuāli pielāgots mācību process un obligātās izglītības programmas apguve,
- uzsvars uz apzinātu bērna līdzdalības un iesaistes nodrošināšanu, bērna dalība pakalpojumā brīvprātīga,
- 2025. gadā pakalpojumu saņem 5 bērni, vienam bērnam pakalpojums pārtraukts.

Piedzimstot bērniņam

Foto: Kristīne Zavele

Agrīna preventīvā atbalsta programma jaundzimušo vecākiem

Mērķis - stiprināt mammas un tēta pašapziņu jaunajā – vecāku lomā, veicinot ciešu emocionālo saikni starp mammu un bērnu, starp tēvu un bērnu un visai ģimenei kopumā, radot bērnam veselīgu, drošu un stabilu vidi attīstībai.

- **Vecāku emocionālā atbalsta speciālistu (PEP mammu) konsultācijas (mājvizītes) un vecāku izglītojošās atbalsta grupas**

2025.g. programma tiek īstenota **Rīgas valstspilsētas pašvaldībā**

2023., 2024. g. ar **Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu programma īstenota 21 Latvijas pašvaldībā**

Preventīva programma PII “Bērnām drošs un draudzīgs bērnudārzs”

Mērķis:

veidot pirmsskolas izglītības iestādes vidi bērnam drošu un draudzīgu, savlaicīgi atpazīstot un novēršot bērnu tiesību pārkāpumu riskus, veidojot pozitīvu sadarbību starp bērniem, vecākiem un iestādes darbiniekiem un uzturot pozitīvu vidi, kurā centrālās ir bērna intereses un vajadzības.

- **Izglītojoša programma pedagogiem, bērna novērojuma un riska izvērtējuma metodika e-vidē “Bērna labsajūtas mērījums”, bērnu tiesību aizsardzības protokola izstrāde un atbalsta nodarbības.**
- **2025. gadā programma tiek īstenota Rīgas valstspilsētas pašvaldībā, Ropažu, Kuldīgas un Mārupes novados.**
- **Aizvadītajos gados programma ieviesta Aizkraukles, Salacgrīvas, Cēsu, Vecpiebalgas un Jaunpiebalgas PII.**

- **Sociālā darba pakalpojums ģimenēm un bērniem**, lai mazinātu sociālās atstumtības risku un bērnu nokļūšanu ārpusģimenes aprūpē.
- Sociālā darba pakalpojums bērniem, uz kuriem attiecināms Bērnu tiesību aizsardzības likuma **58.pants** – izstrādāt individuālas uzvedības sociālās korekcijas programmas, veicināt iespēju katram bērnam augt un attīstīties ģimeniskā vidē.

Sociālā darba pakalpojums ģimenēm ar bērniem uz kuriem attiecināmas, diagnosticētas vai iespējamās **mentālās veselības grūtības**

- SD darba pakalpojumu un konsultācijas ģimenei, pielietojot Nevardarbīgas pretošanās (NVR) metodi darbā ar vecākiem.

- PAP atbalsts jauniešiem, grūtību un vajadzību izvērtējums,
- KBT un DBT metožu pielietošana darbā ar pusaudžiem,
- Asistēšana, dodoties pie speciālistiem.

- Cieša sadarbība ar citām institūcijām, jo īpaši BKUS psihiatriem un speciālistiem, lai ieviestu atbalsta plānu atbilstoši jaunieša veselības stāvoklim.

- Droša kontakta veidošana,
- Individuālu risinājumu meklēšana,
- Nekavējoša rīcība.

Atbalsta pakalpojums ģimenēm domstarpību risināšanā

Sadarbībā ar Rīgas valstspilsētas bāriņtiesu

- **Mērķis** ir atbalstīt vecākus, lai viņi varētu panākt vienošanos par bērna aizgādību, kas ir balstīta bērna labākajās interesēs, veicinot kompromisu un risinājumu meklēšanu, novērst situācijas, kurās bērni tiek iesaistīti ilgstošos vecāku strīdos un saskaras ar emocionālu vardarbību.
- Pakalpojumu nodrošina 2 gadījuma vadītāji.
- Piesaista speciālistus atbilstoši vajadzībām.
- Cieša starpinstitucionāla sadarbība.

Komplekss un uz risinājumiem vērsts speciālistu atbalsts ģimenēm, kuras saskaras ar problēmām bērnu aizgādības jautājumos, lai bērni pēc iespējas mazāk ciestu no vecāku strīdiem un konfliktiem.

Individuālas vai pāra konsultācijas ar gadījuma vadītāju.

Domstarpību risināšanas stratēģiju izstrāde atbilstoši ģimenes vajadzībām.

Atbalstu no ģimenes psihoterapijas speciālista, psihologa bērniem, mediatora, vai jurista speciālistiem.

Vienošanās sastādīšana par bērna aizgādības jautājumiem un saskarsmes tiesībām.

Sadarbības veicināšanu starp visām iesaistītajām pusēm un sarpinstitucionālo sadarbību.

Patiesai saiknei ar
bērnu ir spēks
mainīt pasauli